Kur Bariyerinde Tespit Davası

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay 11. Hukuk Dairesi	27.03.2025	Onama

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2024/3802	2025/2175	HMK 106, HMK 114/1-h, TBK 173

ÖZET

Bankanın kurun 7,00 bariyerine değdiğini bildirip knock-out opsiyonları sona erdirmesi üzerine açılan muarazanın giderilmesi davası, fazla ödemelerin eda davasıyla istenebileceği gerekçesiyle hukuki yarar yokluğundan reddedilmiş; Yargıtay bu kararı onamıştır.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/knock-out-opsiyon-kur-bariyeri-tespit-davasi-hukuki-yarar-2025-2175/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

11. Hukuk Dairesi 2024/3802 E. , 2025/2175 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 12.Hukuk Dairesi

SAYISI : 2021/769 Esas, 2024/308 Karar

HÜKÜM : Davanın reddi

İLK DERECE MAHKEMESİ : İstanbul 4. Asliye Ticaret Mahkemesi

SAYISI : 2019/244 E., 2020/633 K.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı, Yargıtayca duruşma istemli olarak davacı tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne, dava, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 369/2 hükmü gereğince miktar veya değer söz konusu olmaksızın duruşmalı olarak incelenmesi gereken dava ve işlerin dışında bulunduğundan duruşma isteğinin reddine karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

KARAR

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkili ile davalı banka arasında 01.06.2017 tarihinde tezgahüstü piyasalarda türev araç alım-satım işlemleri çerçeve sözleşmesi akdedildiğini, sözleşme kapsamında 30.05.2018'de çapraz kur swabı işlemi ve knock-out'lu satın alma (call) opsiyonu işlemleri gerçekleştirildiğini, müvekkilinin 31.07.2018-30.11.2021 tarihleri arasında belirli periyotlarda ve vadeleri belirlenen tarihlerde ödemelerin yapılması için anlaşma sağlandığını, müvekkili tarafından dönemsel anapara ve faiz ödemelerinin düzenli ve dava tarihi itibariyle de ödemelerin aksatılmaksızın gerçekleştirildiğini, ancak davalının 2018 yılı Ağustos ayında müvekkiline USD/TRY kurunun 7.00- seviyesine değmiş olduğundan bahisle tüm opsiyonların geçerliliğini yitirdiğini ve bu tarihten sonra yapılacak anapara ve faiz ödemelerinin 3.5420 sözleşme kuru üzerinden değil, güncel kurdan yapılması gerektiğini bildirdiğini, sözleşmede USD/TRY kurunun 7.00- seviyesine değip değmediği hususunun ne şekilde tespit olunacağına dair açık ve net bir hüküm olmadığını, sözleşme şartlarında müvekkili aleyhine tek taraflı değişikliğe gidilmesinin muarazaya neden olduğunu ileri sürerek muarazanın giderilmesine, 2018 yılı Ağustos ayından önceki hali ile ana sözleşmeye uygun olarak ödemelerin devamına karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davacının talebinin belirsizlik içerdiğini, yerine getirilmesinin fiilen imkânsız olduğunu, davacının muarazanın giderilmesi talebinin kabulü halinde halihazırda ödediği kredi taksitlerinin adeta ödenmemiş gibi kur korumasına konu edilmesi gerekeceğini bunun da fiilen imkânsız olduğunu, davacının iddialarını somutlaştırması halinde talebinin bir miktar paranın ödenmesi talepli olacağını, davacının harç ödemek istemediğini, taraflar arasındaki sözleşmenin ve dekontun sermaye piyasası mevzuatına ve hukuka uygunluk taşıdığını, münferit işleme özgü miktar, vade ve opsiyon koşulları gibi özel koşulların dekontta belirlendiğini, opsiyon tablosu ve opsiyonların sona ereceği USD/TL kuru bilgisine yer verildiğini ve bu kapsamda "her hangi bir dönemde USD/TRY 7,00 seviyesine değerse tüm opsiyonların geçerliliğini yitireceğinin" yazılı olduğunu, genel işlem şartlarına aykırılık iddiasının gerçeği yansıtmadığını profesyonel müşteri olan davacının daha yüksek riskli işlemlerin sonuçlarından sorumlu olduğunu, davacının talebi üzerine konulan kur düzeyinin (bariyerin) geçerli bir bozucu koşul mahiyeti arzettiğini, müvekkilinin davacıya tanıdığı opsiyondan doğan riskini dengelemek için Credit Suisse ile yaptığı işlemlerle bağlantılı alarak Credit Suisse'in 10.08.2018 günü saat 4:38'de, TL/USD kurunun 7,00 TL'ye ulaştığı, bu fiyatın teyit amacıyla Odeabank, Deutche Bank ve Garanti Bankası gibi hem Türkiye'de hem uluslararası piyasalarda işlem yapan üç bankadan teyit istendiği ve üç bankanın da kurun 7,00 TL'ye ulaştığı bilgisini verdiğini, yine dosyada bulunan veri ekranı çıktısında 10.08.2018 günü saat 16:29'da TL/USD kurunun 7,00 TL olduğu, TL/USD kurunun 13.08.2018 tarihinde 7,20 TL'ye kadar çıktığının sabit olduğunu, internette de 10.08.2018 tarihinde kurun 7,00 TL'ye çıktığı ve izleyen günlerde 7.20 TL'yi bulduğuna ilişkin birçok veriye ulaşılabildiğini savunarak öncelikle davanın usulden reddine, kabul edilmemesi durumunda esastan reddine karar verilmesini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile ihtilafın USD/TRY kurunun taraflar arasındaki ilişki kapsamında 7,00 TL olup olmadığının belirlenmesi hususunda toplandığı dekont hükümlerinin genel işlem koşulu olarak nitelendirilemeyeceği, ancak bozucu şartın (USD/TRY kurunun 7.00 TL olması) ne zaman ve hangi şartlarda gerçekleştiğine dair belirsizliklerin mevcut olduğu, davacının Türkiye'de mesai saatleri içinde Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB) verilerinin esas alınması gerektiğini belirttiği, dosya içindeki Foreks A.Ş. ve Bloomberg LP Limited yazılarında da 10-14 Ağustos 2018 tarihleri arasında kurun uluslararası piyasalarda 7,00 TL seviyesinin üzerini belirli aralıklarla gördüğünün belirtildiği, kurun 7,00 TL seviyesi üzerine hangi piyasada geçtiği, hangi piyasadaki kurun esas alınacağı, esas alınacak işlem hacminin (kaç adet işlem ve hangi tutardaki işlem) gün içindeki belli işlemler mi yoksa kapanıştaki kura göre mi hareket edileceği, TCMB'nin mi yoksa serbest piyasanın mı dikkate alınacağı, iş günlerinin ve saatlerinin nereye göre baz alınacağı, bu hususların tespit edilmesinin davalıya ait olduğu, 7,00 TL seviyesi üzerindeki işlemlerin hangi piyasada gerçekleştiğinin belirlenemediği, Türkiye'de 7,00 TL seviyesinde gerçekleşmiş bir kapanış fiyatının olmadığı, sözleşmenin başında mevcut belirtilen belirsizliklerin giderilmemiş olmasında kusurun özel izinle faaliyet gösteren ve dekontu düzenleyen, uzmanlık gerektiren ilişkide güven kuruluşu olan bankanın kusurunu teşkil ettiği gerekçesiyle davanın kabulü ile taraflar arasındaki sözleşmedeki USD/TRY kurunun 3,5420 üzerinden devamı yönünde muarazanın giderilmesine karar verilmiş, hüküm, davalı tarafından istinaf edilmiştir.

IV. BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ KARARI

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davacının, ödemek istediği ama davalının kabul etmemesi sebebiyle 3,5420 TL kur değerinden daha yüksek kur değerinden ödeme yapmak zorunda kaldığı, bu suretle sözleşmenin devam ettiği, sözleşmenin devam etmesi sebebiyle davacının 3,5420 TL'den yüksek bir kurdan yaptığı fazla ödemelerin istirdadını talep edebileceği, her ne kadar davacı muarazanın giderilmesi olarak adlandırsa da, davanın niteliği itibariyle Ağustos 2018 tarihinde USD kurunun 7,00 limitine ulaşmadığının tespitine ilişkin olduğu, diğer yandan davacı istediği hukuki korumaya ancak bir eda davasıyla kavuşabileceğinden, davacının tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmadığı, bu nedenle davanın hukuki yarar yokluğundan reddine karar vermek gerekirken, yazılı şekilde kabulüne karar verilmesi yerinde olmadığı gerekçesiyle davalının istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararı kaldırılarak ve yeniden hüküm kurularak davanın hukuki yarar yokluğundan reddine karar verilmiş, hüküm, davacı tarafından temyiz edilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Dava ve Hukuki Nitelendirme

Dava, taraflar arasındaki tezgahüstü piyasalarda türev araç alım-satım işlemleri çerçeve sözleşmesi kapsamında gerçekleştirilen çapraz swap işlemi knock-out'lu satın alma (call) opsiyon işlemlerindeki kur değerinin 7,00 TL seviyesini görmediğinin tespiti ile muarazanın giderilmesi istemine ilişkindir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

İlk Derece Mahkemesince verilen karara yönelik olarak yapılan istinaf başvurusu üzerine 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 355. vd. maddeleri kapsamında yöntemince yapılan inceleme sonucunda Bölge Adliye Mahkemesince esastan verilen nihai kararda, dosya kapsamına göre saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kurallarına aykırı bir yön olmadığı gibi aynı Kanun'un 369/1 hükmü ve 371. maddesinin uygulanmasını gerektirici nedenlerin de bulunmamasına göre usul ve yasaya uygun Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar vermek gerekmiştir.

VI.SONUÇ: Yukarda açıklanan nedenlerle, davacının temyiz itirazlarının reddi ile Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın HMK'nın 370/1 hükmü uyarınca ONANMASINA, aynı Kanun'un 372. maddesi uyarınca işlem yapılmak üzere dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, aşağıda yazılı temyiz giderinin temyiz edene yükletilmesine, 27.03.2025 tarihinde kesin olarak oy birliğiyle karar verildi.